

25.49x34.72	1	27	עמוד	ישראל היום - כותרת	07/10/2010	24422197-1
עמותת טבקה טבקה משפט וצדק לעולי אתיופיה - 28440						

חינוך היום
ייצוג נחון ליוצאי
אתיופיה באקדמיה

27

עושה בית ספר

ליאת עזר

מסך הברזל באקדמיה

יוצאי אתיופיה המצליחים ללמוד באקדמיה קטן בהרבה משיעורם באיכלוסיה • בשנה החולפת למדו רק 2,198 סטודנטים יוצאי העדה • במשרד לקליטת עלייה מנסים לסייע בעזרת מלגות

יריד תעסוקה מיוחד לסטודנטים יוצאי אתיופיה

מנכ"ל עמותת טבקה, עו"ד איציק דסה, היה הסטודנט יוצא אתיופיה הראשון שלמד משפ"טים. לדבריו, כשהתחיל את לימודי המשפטים היה בסך הכל תשע שנים בארץ. "זה היה מאוד קשה. לשמחתי, העובדה שהייתי הסטודנט הראשון עוררה תעניינות בתקשורת, ואחת הכתבות הגיעה לידי עו"ד איל רוזובסקי שהיה אז שותף במשרדו של חיים צדוק. הוא ביקש להיפגש איתי כדי לבדוק אפשרות שאי בוא להתמחות אצלו. העובדה שכבר ביום הראשון נזקקתי למים קרים, בגלל אופי המשרד, סייעה לי לחפור, לחקור ולעבוד באופן עצמאי".

דסה החליט לקיים יריד תעסוקה מיוחד לסטודנטים יוצאי אתיופיה יחד עם לשכת עורכי הדין, שיאפשר לסטודנטים להיפגש עם בכירי המשפטים בארץ שיוכלו להתרשם מיכורי לותיהם האישיות של המועמדים להתמחות. היריד מתקיים השנה ביום חמישי, 4 בנובמבר.

מכשול נוסף, למעט החלק הכלכלי, הוא הבחינה הפסיכומטרית עצמה. למע"ה, האוכלוסייה יוצאת אתיופיה נתקלת בקושי גדול יותר בהשוואה לאוכלוסייה הרוסית או לדוברי הערבית, שכן לא קיים מבחן פסיכומטרי בשפה האתיופית. יש גם טענות רבות על כך שאופי הבחינה הפסיכומטרית זר לסטודנטים יוצאי אתיופיה, מבוסס על כלי חשיבה ומיון מערביים ומוטה תרבותית.

סמנכ"ל החטיבה האקדמית של קבר צת קידום, שבה נערכים קורסי הכנה לפסיכומטרי, נופר קפון, אומר כי מודר בר בשילוב של סיבות: "דבר ראשון הוא אחוז התלמידים שלא מסיימים בגרות. יש קשר בין היכולת שאתה רוכש בביה"ס ליכולת שלך להצליח בפסיכומטרי. יכול להיות שזה נובע מכך שסטודנטים יוצאי אתיופיה לא גדלו על ש"י עגנון בבית, אבל הסיבה המרכזית היא מערכת החינוך והמצב הסוציאקונומי. שוק השיעורים הפרטיים מגלגל מיליארד שקלים ורק בעלי אמצעים יכולים להרשות זאת לעצמם, אף שדווקא העולים צריכים את זה הרבה יותר".

ללה האקדמית ספיר עם 174 סטודנטים והמרכז האוניברסיטאי אריאל עם 173 סטודנטים. במרכז הבינתחומי הרצליה לומדים 43 סטודנטים יוצאי אתיופיה ובמכללה האקדמית באשקלון 255. במכללה למינהל בקמפוס תל אביב ובקמפוס ראשון לציון לומדים בסך הכל 67 סטודנטים.

במינהל הסטודנטים המשותף למשרד לקליטת עלייה ולסוכנות היהודית מנסים לשפר את המצב בעזרת סיוע בשכר לימוד, מתוך הנחה שהמרכיב הכספי מונע מסטודנטים יוצאי אתיופיה פעמים רבות להגיע ללימודים אקדמיים.

במשרד הקליטה יזמו את תוכנית שח"ק, שירות חברתי וקהילתי, שמאפשר לסטודנטים עולים לקבל מלגת לימודים למשך שנה אחת, תמורת פעילות חברתית וקהילתית. "המטרה היא ליצור תהליך של שילוב העולה על ידי שינוי ממעמד של נקלט למעמד של תורם אקטיבי. בנוסף, אנו רוצים להביא לחיזוק התרבות העצמית של העולה בפני עצמו ובפני החברה הישראלית", אומרים במשרד.

טיות כמו האוניברסיטה העברית. כך, למשל, מתוך כ-23 אלף סטודנטים הלומדים באוניברסיטה העברית בירושלים רק 40 מהם יוצאי אתיופיה. מדובר בכ"0.1 אחוז בלבד מסך התלמידים במוסד. באוניברסיטת בן-גוריון לומדים רק 53 סטודנטים יוצאי אתיופיה, ובאוניברסיטת תל אביב רק 67 סטודנטים. האוניברסיטאות הקולטות ביותר הן אוניברסיטת בראילן עם 96 סטודנטים ואוניברסיטת חיפה עם 146 סטודנטים.

כשמשווים בין הנתונים הקשים האלה לאחוז האוכלוסייה יוצאת אתיופיה ביישראל, העומדת על כשני אחוזים, מגלים תמונת מצב מעוותת. כך, למשל, לפי נתון זה, אמורים להיות לפחות 300 סטודנטים אתיופים באוניברסיטה העברית. גם בחלוקה בין אוניברסיטאות למכללות מגלים כי רוב הסטודנטים יוצאי אתיופיה נאלצים להירשם למכללות, במיוחד כשמדובר במקצועות לימוד נחשקים. רק 477 סטודנטים לומדים באוניברסיטאות וכל השאר, 1,721, לומדים במכללות. בסך הכל, בשנת הלימודים תש"ע למדו בישראל 2,198 סטודנטים יוצאי אתיופיה.

המכללות שקולטות סטודנטים יוצאי אתיופיה במספרים סבירים הם המכ"כ

השערו שנים רבות מאז הגיעו לישראל העולים מאתיופיה, שערי האקדמיה עדיין חסומים בפניהם. נתונים חדשים משנת הלימודים האחרונה מגלים כי סטודנטים יוצאי אתיופיה לא מצליחים להשתלב באקדמיה בישראל, וכי אחוז יוצאי העדה באוניברסיטאות הוא מזערי, במיוחד באוניברסיטאות שנחשבות אליטיסטיות.

בטל בשישים! סטודנטים אתיופים מכלל הלומדים	
יציאת אתיופיה	סה"כ סטודנטים
40	האוניברסיטה העברית 23,000
53	אוניברסיטת בן-גוריון 19,000
67	אוניברסיטת תל אביב 25,000
96	אוניברסיטת בראילן 27,000
146	אוניברסיטת חיפה 18,000

מתקשים להשיג התמחות במשרדי עו"ד

נלחמים בטחנות רוח

ליוצאי אתיופיה שכבר הצליחו לחדור את מסך הברזל של האקדמיה ביישראל יש עוד מאבק, שלעיתים הוא קשה ומתסכל אף יותר – ההתמודדות עם האפליה בשוק העבודה, במיוחד במקצועות יוקרתיים כגון עריכת דין. מוזי טזון, סטודנטית אתיופית מהמרכז הבינתחומי, מספרת כי לאורך כל הדרך נאלצה להוכיח את עצמה ולהילחם בטחנות רוח כדי להגשים את חלום מה להיות עורכת דין. היא מספרת כי ברומה לסטודנטים אתיופים אחרים, נאלצה להתמודד עם אפליה כבר בלימודיה באקדמיה.

"שמתי לב שכשאני מגישה עבודות עם השם שלי, הציונים הם בין 60 ל-70 והחלטתי שדי, אני לא כותבת את השם יותר. מאז, הציונים שלי היו בין 90 ל-100", היא אומרת.

הקושי המרכזי של סטודנטים יוצאי אתיופיה הוא בהשגת התמחות בתחום המשפטי, שכן בניגוד לאקדמיה, משרדים פרטיים לעריכת דין בוררים את המתמחים על סמך רושם ראשוני או קשרים.

טזון הגיעה לשלושה ראיונות שונים במשרד רדי מתמחים והתקבלה לבסוף למשרד המ"כ בורגר עברון ושות'. הקשר נוצר באמצעות העמותה למשפט וצדק לעולי אתיופיה – טבקה. "היינו סקפטיים בקשר ליכולת של המתמחים האתיופים בגלל הקשיים הענפים שעומדים בפניהם", מספר עו"ד מנחם אברמוביץ, שותף במשרד ואחראי על קליטת המתמחים. "כשקיבלנו את מוזי טזון לטרום התמחות, השתנתה דעתנו כליל. הוקסמנו מהאישיות שלה, מהיכולות שלה ומהנכונות שלה לעבוד. אף שאנחנו מקבלים בדרך כלל סטודנטים מצטיינים מהאוניברסיטאות, מוזי המשיכה להתמחות והתקבלה כשווה בין שווים", אומר אברמוביץ.

מוזי טזון. הצליחה להשיג התמחות צילום: חוי שיצר